

Nr 36.

Ankom till riksdagens kansli den 5 mars 1935 kl. 1 e. m.

Utlåtande i anledning av väckta motioner angående ändring i villkoren för erhållande av statsbidrag till understöd åt fiskare.

(2:a avd.)

Jordbruksutskottet har till behandling i ett sammanhang förehaft följande inom riksdagen väckta, till utskottet hänvisade motioner, nämligen.

1) II: 226 av herr *Karlsson* i Munkedal *m. fl.*, vari hemställts, att riksdagen måtte besluta anhålla hos Kungl. Maj:t om sådant tillägg i kungl. kungörelsen nr 281/1934, att länsstyrelse må kunna ålägga kommun, då länsstyrelse anser skäl därtill föreligga, att anvisa medel till understöd åt fiskare enligt kungl. kungörelsen 281/1934; ävensom

2) I: 261 av herrar *Gustavson*, *John*, och *Sköldén* samt II: 467 av herr *Andersson* i Grimbo, likalydande, vari hemställts, att riksdagen måtte besluta sådan ändring i villkoren för understöd åt fiskare, att vederbörande kommuns bidrag må utgöra högst 10 procent av det sökta anslagsbeloppet.

Beträffande de skäl, som åberopats till stöd för motionerna, får utskottet hänvisa till dessa.

1934 års riksdag anvisade för budgetåret 1934/1935 ett extra reservationsanslag av 750,000 kronor för beredande av understöd åt fiskare.

Jämlikt en i anledning därav den 15 juni 1934 utfärdad kungörelse (nr 281) må kommun, i den mån tillgängliga medel förslå, kunna enligt bestämmelserna i kungörelsen erhålla anslag av statsmedel att användas för utlämnande av tillfälligt understöd utan återbetalningsskyldighet åt fiskare, som på grund av fiskerinäringens nuvarande tryckta läge, enbart eller i förening med andra med utövandet av nämnda näring sammanhängande omständigheter, råkat i ekonomiska svårigheter och för sin försörjning befinner sig i trängande behov av bistånd.

I 4 § av kungörelsen stadgas, att Kungl. Maj:t äger såsom villkor för statsanslags tillgodonjutande föreskriva, att kommunen skall av egna medel bidraga till understödsverksamheten med visst, efter kommunens ekonomiska ställning avpassat belopp, högst motsvarande 25 procent av det belopp, som i understöd enligt kungörelsen utlämnas åt fiskare inom kommunen, samt att då särskilda skäl därtill föranleda, kommun må kunna befrias från bidragsskyldighet.

Genom en till 1934 års riksdag avlåten proposition, nr 262, föreslog

Kungl. Maj:t riksdagen, bland annat, att för beredande av understöd åt fiskare anvisa för budgetåret 1934/1935 ett extra reservationsanslag av 750,000 kronor, samt framlade till riksdagens hörande förslag till kungörelse angående anslagets handhavande. Detta förslag innehöll bland villkoren för statsbidrag i 4 § sista punkten den bestämmelsen, att Kungl. Maj:t, då särskilda skäl därtill föranlede, kunde undantagsvis befria kommun från eljest utgående bidragsskyldighet. I samband med propositionen väcktes inom riksdagen två likalydande motioner, I: 362 och II: 639, vari hemställdes, utom annat, att riksdagen måtte vidtaga sådan ändring av förslaget till kungörelse, att hela understödsbeloppet skulle utgå av statsmedel.

Jordbruksutskottet, som behandlade ärendet, yttrade i sitt utlåtande, nr 90, i anslutning härtill huvudsakligen följande:

»Utskottet finner övervägande skäl tala för att icke göra understödsverksamheten rent statlig. Dess handhavande skulle i sådant fall näppligen kunna anförtros kommunerna, vilket dock måste anses önskvärt för uppnående av en verklig behovsprövning. Enligt utskottets åsikt föreligga icke heller tillräckliga skäl för att befria ekonomiskt bärkraftiga kommuner från skyldighet att bidra med ett efter kommunens ekonomiska ställning avpassat belopp. Befriades alla kommuner från bidragsskyldighet, skulle också tillgången på medel till understödsverksamheten avsevärt minskas. Utskottet kan därför icke tillstyrka motionerna men finner dock de däri framhållna synpunkterna förtjäna visst beaktande. Det framstår nämligen för utskottet som angeläget, att behövande fiskare i kommuner med svag ekonomisk ställning erhålla hjälp, även om, såsom motionärerna antytt, befrielse från bidragsskyldighet därigenom möjligen skulle komma att meddelas i större omfattning än i propositionen förutsatts. De av utskottet nu framhållna synpunkterna torde kunna komma till uttryck i den utarbetade kungörelsen genom att ur 4 §:s sista punkt utsluta ordet 'undantagsvis'. Givetvis förutsätter utskottet härvid, att befrielse från bidragsskyldighet i allt fall icke äger rum annat än efter föregående noggrann prövning från Kungl. Maj:ts sida.»

Vid frågans behandling i riksdagen godkändes utskottets utlåtande.

Utskottet har inhämtat, att av ifrågavarande anslag inom den närmaste framtiden högst 150,000 kronor beräknas vara disponerade. Enligt vad utskottet vidare erfarit, har Kungl. Maj:t vid tillämpning av 4 § förevarande kungörelse så förfarit, att såsom villkor för erhållande av statsbidrag för sådana kommuner, vilkas kommunala utdebitering befinnes vara normal och vilkas invånarantal icke är särskilt lågt, uppställts, att kommunen själv till understödet bidrager med 25 procent av dess belopp. En kommun med kommunal utdebitering av 16 kronor 38 öre har nödgats bidraga med 20 procent, och i ett fall, där utdebiteringen var 20 kronor, fick kommunen bidraga med 5 procent. Endast en gång har Kungl. Maj:t helt befriat kommun från att själv lämna bidrag. Utdebiteringen i sistnämnda kommun utgjorde 30 kronor 20 öre.

Det torde, såsom motionärerna framhållit, hava inträffat, att kom-

Utskottet.

muner, där fiskarbefolkningen varit i minoritet, icke velat själva bidra till understöd åt behövande fiskare och därför underlåtit att söka statsbidrag för ändamålet. Emellertid synes det möta vissa svårigheter att träffa en anordning, som helt skulle utesluta dylika konsekvenser. I motionen II: 226 förordade bestämmelse, att länsstyrelse, då den ansåge skäl därtill föreligga, skulle kunna ålägga kommun att anvisa medel åt fiskare enligt förevarande kungörelse, skulle innebära ett sådant ingrepp i den kommunala självbestämmanderätten, som utskottet — särskilt med hänsyn till den ringa erfarenhet, som av denna understödsverksamhet hittills föreligger — icke kan finna lämpligt. Utskottet kan alltså icke biträda motionen men förutsätter, att länsstyrelserna med intresse följa hithörande frågors behandling inom olika kommuner. Vidkommande det i motionerna I: 261 och II: 467 framställda förslaget, att det kommunala bidraget icke skulle överstiga 10 procent av beviljat understöd, vill utskottet framhålla, att en ändring av kungörelsen i sådant hänseende torde medföra, att ekonomiskt bärkraftiga kommuners bidragsskyldighet skulle begränsas till 10 procent även i sådana fall, där deras bärkraft kunde motivera högre bidrag till understödet. En författningsändring i syfte att ernå välvilligare behandling av hårt skattetyngda kommuner synes icke vara påkallad, då Kungl. Maj:t utan någon dylik ändring äger befogenhet härtill. Utskottet anser sig av ovan anförda skäl icke kunna tillstyrka den i motionerna I: 261 och II: 467 föreslagna ändringen i gällande bestämmelser.

Under åberopande av det anförda hemställer utskottet,

- 1) att motionen II: 226 icke må föranleda någon riksdagens åtgärd; samt
- 2) att motionerna I: 261 och II: 467 icke må föranleda någon riksdagens åtgärd.

Stockholm den 5 mars 1935.

På jordbruksutskottets vägnar:

C. J. JOHANSSON.

Närvarande: se memorial nr 34.

Reservation

av herr *Karlsson* i Munkedal, som yrkat bifall till motionen II: 226.